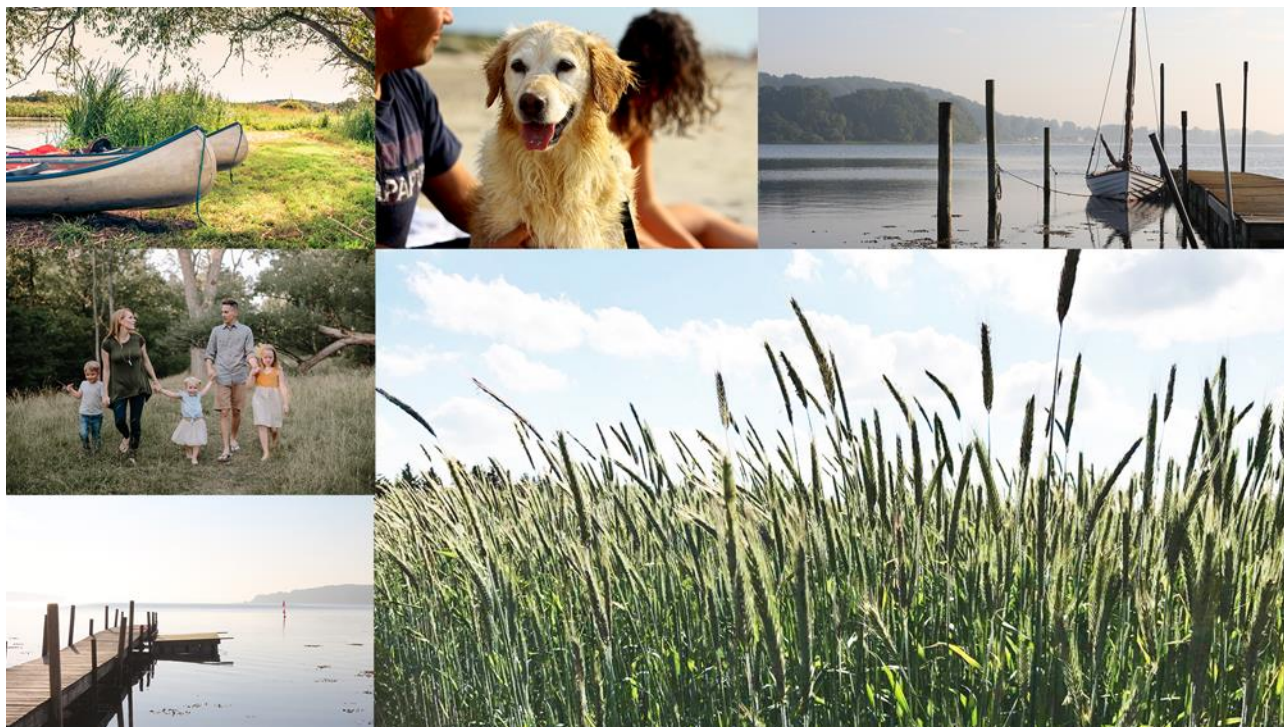

Frøs Sparekasse

Risikorapport 2018

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Indledning	3
2. Anvendelsesområde	4
3. Risikostyringsmålsætninger og –politik	5
3.1. Kreditrisiko	6
3.2. Markedsrisiko	7
3.3. Likviditetsrisiko	8
3.4. Operationelle risici	8
3.5. Ledelseserklæring	9
3.6. Ledelseserhverv	11
4. Kapitalgrundlag	12
5. Kapitalkrav	13
5.1. ICAAP	15
6. Modpartsrisiko – afledte finansielle instrumenter	19
7. Kontracyklisk (modcyklisk) buffer	20
8. Kreditrisikojusteringer	22
9. Behæftede og ubehæftede aktiver	28
10. Anvendelse af ECAI'er	29
11. Markedsrisiko	30
12. Operationel risiko	30
13. Eksponering i aktier mv, udenfor handelsbeholdningen	30
14. Renterisiko i positioner udenfor handelsbeholdningen	32
15. Aflønningspolitik	32
16. Gearing	32
17. Kreditreduktionsteknikker	35

1. Indledning

Denne risikorapport er udarbejdet i overensstemmelse med oplysningskrav i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 af 26. juni 2013 artikel 431-455 og 473a (CRR), og beskriver de forskellige typer af balanceførte og ikke balanceførte risici, som sparekassen er eksponeret overfor.

Frøs Sparekasse offentliggør kapitalgrundlag og kapitalprocent i årsrapporten. Herudover oplyser sparekassen i årsrapporten, at de samlede risikooplysninger offentliggøres på samme tid som årsrapporten i henhold til krav om oplysningsforpligtelser i CRR artikel 431-455 og 473a. De samlede risikooplysninger offentliggøres på sparekassens hjemmeside www.frøs.dk under ”Publikationer” på fanen ”OM OS”.

Rapportering i henhold til oplysningskravet i CRR-forordningens artikel 431-455 og 473a sker på årsbasis i forbindelse med aflæggelse af årsregnskabet, mens det tilstrækkelige kapitalgrundlag og solvensbehov offentliggøres halvårligt i en separat rapport.

Risikorapporten er bygget således op, at den følger kronologien i CRR-forordningens artikel 431-455 og 473a. Der omtales kun de områder, som sparekassen beskæftiger sig med og som dermed er relevante.

2. Anvendelsesområde

Formålet med denne rapport er at give indblik i Frøs Sparekasses risiko- og kapitalstyring.

Oplysningsforpligtelsen omfatter moderselskabet Frøs Sparekasse samt datterselskaberne Ejendomsselskabet Frøs A/S og Rødding Ejendomsselskab ApS, som indgår i koncernregnskabet.

Oplysningerne i risikorapporten vedrører:

Moderselskab:	Datterselskab:	Datterselskab:
Frøs Sparekasse	Ejendomsselskabet Frøs A/S	Rødding Ejendomsselskab ApS
Frøsvej 1	Frøsvej 1	Frøsvej 1
6630 Rødding	6630 Rødding	6630 Rødding
CVR.nr. 67051815	CVR.nr. 29827060	CVR.nr. 40106588
www.frøs.dk		

Oplysninger i denne rapport er givet på koncernniveau, medmindre det specifikt fremgår, at oplysningerne vedrører moderselskabet.

Sparekassen foretager regnskabsmæssig og tilsynsmæssig konsolidering. Der er identitet mellem de 3 virksomheder, der indgår i den regnskabsmæssige konsolidering og de 3 virksomheder, der indgår i den solvensmæssige konsolidering.

Opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer sker med udgangspunkt i de regnskabsmæssige værdier i koncernbalancen, idet der ved opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer foretages en justering for uudnyttede lånetilbud, kredit- og lånetilsagn, garantier og besiddelser af kapitalandele m.v. i enheder i den finansielle sektor i henhold til reglerne i CRR-forordningen. Derved består der for nogle poster en forskel mellem de regnskabsmæssige og solvensmæssige værdier, der indgår i konsolideringsgrundlaget.

Supplerende oplysninger om dattervirksomheden fremgår af note 14 i Årsrapport 2018.

Frøs Sparekasse er omfattet af reguleringen for finansielle virksomheder, herunder blandt andet regler om kapital, likviditet og midlernes placering. Reglerne skal opfyldes på både institutniveau og koncernniveau. Med forbehold for de krav til kapital m.v. i sparekassen, som følger af den finansielle regulering, forudser Frøs Sparekasse ikke hindringer for en hurtig overførsel af kapitalgrundlag eller tilbagebetaling af fordringer indenfor koncernen.

Oplysningerne er ikke revideret af intern og ekstern revision. Alle opgørelser er pr. 31.12.2018.

3. Risikostyringsmålsætninger og -politik

Frøs Sparekasse er eksponeret i forhold til forskellige risikotyper. Sparekassens bestyrelse fastlægger med udgangspunkt i sparekassens forretningsmodel og strategiske målsætninger, relevante risikopolitikker samt principper for risiko- og kapitalstyring. Formålet med sparekassens politikker for risikostyring er at minimere tab, der kan opstå som følge af uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder.

Sparekassen har en række værktøjer til identifikation og styring af risici, primært de løbende rapporter fra de forskellige risikoområder. Bestyrelsen modtager løbende rapportering om udvikling i risici og udnyttelse af tildelte risikorammer. Den daglige risikostyring er samlet på hovedkontoret under kreditafdelingen, økonomiafdelingen og under den risikoansvarlige, der løbende rapporterer til direktionen.

De væsentlige risikoområder for sparekassen er: kreditrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operationelle risici.

Sparekassens risikoudvalg, der er lig den samlede bestyrelse, foretager løbende, og mindst en gang om året, en vurdering af enkelte og samlede risici, og tager i den forbindelse stilling til, om risiciene er acceptable. Sparekassens risikostyring behandles endvidere i sparekassens revisionsudvalg. Dette udvalg består af 4 medlemmer af bestyrelsen.

Revisionsudvalget har bl.a. til opgave at gennemgå regnskabs-, revisions- og sikkerhedsmæssige forhold samt at overvåge sparekassens interne kontrol- og risikostyringssystemer.

Sparekassen har i henhold til lovgivningen etableret en risikostyringsfunktion og udpeget en person som risikoansvarlig med specifikt ansvar for risikostyringsfunktionen. Det er organisatorisk sikret, at den risikoansvarlige kan være tilstrækkelig uafhængig af sparekassens funktioner til, at den risikoansvarliges opgaver kan udføres betryggende. Der er etableret procedurer, der sikrer, at mulige interessekonflikter mellem den risikoansvarliges andre opgaver end risikostyring håndteres betryggende.

Risikostyringsfunktionen udarbejder efter behov, og mindst en gang årligt, en rapport til bestyrelsen om sparekassens risikostyring. Den risikoansvarlige kan i relevant omfang give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen, når specifikke risikopåvirkninger påvirker eller kan påvirke sparekassen.

Der er for risikostyringsfunktionen udarbejdet en af direktionen godkendt instruks. Den risikoansvarlige udarbejder hvert år en plan for de risikoområder, funktionen vil sætte særligt fokus på. Planen godkendes af direktionen.

Den risikoansvarlige bistår bestyrelsen og dermed risikoudvalget med information. Den risikoansvarlige er udpeget af direktionen og refererer med ovennævnte undtagelser til direktionen. Afskedigelse af den risikoansvarlige skal godkendes af sparekassens bestyrelse.

2.1 Kreditrisiko

Den væsentligste risiko i sparekassen er kreditrisikoen, defineret som tab som følge af debtors misligholdelse af betalingsforpligtelser over for sparekassen. Sparekassens bestyrelse har inden for rammerne af den vedtagne forretningsmodel i kreditpolitikken fastlagt de overordnede principper for sparekassens kreditgivning og foretager bevilling af de største eksponeringer. Bestyrelsen har endvidere videregivet beføjelser til direktionen.

Sparekassens kreditpolitik fastsætter, at sparekassens risikoprofil på kreditområdet skal være passende forsigtig. Følgende centrale elementer fra kreditpolitikken kan fremhæves:

Frøs Sparekasses målgruppe er privatkunder og erhvervs kunder med en sund økonomi i primært Syd- og Sønderjylland. Sparekassen ønsker ingen væsentlig eksponering mod udenlandske aktiviteter eller erhvervs kunder udenfor sparekassens markedsområde.

Sparekassen ønsker som udgangspunkt ikke et engagement, der overstiger 10 pct. af sparekassens kapitalgrundlag. Med baggrund i tilsynsdiamantens pejlemærke for store eksponeringer styrer sparekassen efter, at de 20 største engagementer sammenlagt ikke overstiger den fastsatte grænseværdi på 175 pct. samt at hvert enkelt stort eksponering altid er under 10 pct. af kapitalgrundlaget. Eksponeringer mod kreditinstitutter må dog komme op på 100 pct. af kapitalgrundlaget.

Sparekassen ønsker som hovedregel ikke de samlede eksponeringer, der påfører sparekassen et kapitalkrav, indenfor én branche på mere end 15 pct. af de samlede udlån og garantier. Inden for segmentet landbrugskunder og fast ejendom ønskes en maksimal eksponering på 10 pct. For erhvervs kunder under ét styres det med et mål på maksimalt 50 pct. For investeringskreditter skal der være aftalt stop loss-klausuler.

Sparekassen ønsker som hovedregel sikkerhedsstillelse fra kunden i form af pantsætning af kundens aktiver.

Sparekassen ønsker et rimeligt forhold mellem prisen på en kredit og den risiko, eksponeringen påfører sparekassen. Ved prissætningen tages der højde for eksponeringens størrelse, kapitalbindingen, risikoen på kunden, sikkerhedsstillelse og indtjening på andre forretninger.

Bestyrelsen har vedtaget principper for rapportering for kreditområdet. Bestyrelsen modtager mindst hvert kvartal rapportering på kreditområdet. Mindst 1 af de årlige rapporteringer er fuldstændige rapporter, mens øvrige rapporteringer kan være mindre omfattende.

Det er sparekassens kreditafdeling, der er ansvarlig for den løbende styring af sparekassens kreditrisiko, herunder at forretningsgange og kontrolrutiner udvikles og optimeres.

Sparekassen følger løbende alle eksponeringer over 7,5 mio. kr. på individuel basis. En gang om året revurderes alle større eksponeringer ved inddragelse af økonomiske nøgletal samt oplysninger om kundernes indtjenings- og kapitalforhold. Øvrige udlån og garantier omfattes af stikprøve kontroller, og når objektive indikatorer viser, at der kan opstå et konkret problem med eksponeringen, bliver disse ligeledes individuelt vurderet.

2.2 Markedsrisiko

Sparekassens bestyrelse har i markedsrisikopolitikken fastlagt de overordnede rammer og principper for styring af sparekassens markedsrisiko. Ved markedsrisiko forstås risikoen for at dagsværdien af finansielle instrumenter og afledte finansielle instrumenter stiger og falder som følge af ændringer i markedspriser.

Sparekassens markedsrisici omfatter:

- aktierisici
- renterisici
- valutarisici

Sparekassens grundlæggende målsætning vedrørende markedsrisici er, at sparekassen ønsker at opnå det bedst mulige afkast under hensyn til, at der føres en forsigtig og konservativ markedsrisikopolitik, hvor der primært investeres i særligt dækkede realkreditobligationer og likvide danske børsnoterede værdipapirer. Til afdækning og styring af de forskellige markedsrisikotyper anvender sparekassen afledte finansielle instrumenter i det omfang, der er et ønske om at reducere eller eliminere den markedsrisiko, som sparekassen har påtaget sig.

I markedsrisikopolitikken identificeres forskellige former for markedsrisici, og der angives specifikke grænser for, hvor stor risiko sparekassen ønsker at påtage sig. Bestyrelsen har fastsat følgende grænser for sparekassens markedsrisiko:

- **Renterisiko:** Sparekassens renterisiko totalt må ved en renteændring på et pct.point ikke afvige mere end +/- 5 pct. af sparekassens kernekapital efter fradrag. Renterisikoen indenfor handelsbeholdningen kan disponeres indenfor intervallet minus 3 pct. til maksimalt plus 5 pct. af kernekapitalen efter fradrag, og renterisikoen udenfor handelsbeholdningen indgår i grænserne for den totale renterisiko.
- **Aktierisiko:** Det er sparekassens politik at sprede sine aktieinvesteringer ud på flere selskaber og brancher for dermed at sikre mindre følsomhed overfor enkeltaktier. Aktiebeholdningen består af børsnoterede og unoterede aktier. Sparekassens beholdning må ikke overstige 25 pct. af sparekassens kernekapital efter fradrag.
- **Valutarisiko:** Det er sparekassens politik, at den samlede valutaposition ikke må overstige 40 pct. af sparekassens kernekapital efter fradrag.

Bestyrelsen modtager løbende rapportering om udviklingen i markedsrisiciene.

Formuecenteret og administration har ansvaret for opgørelse, overvågning samt kontrol og rapportering af markedsrisici. Beregningen af markedsrisici anvendes til følgende formål:

- Daglig/løbende opfølgning på sparekassens risici.
Direktion modtager som minimum på ugentlig basis.
- Løbende rapportering til direktion og bestyrelse.
Bestyrelsen modtager rapportering om markedsrisici på hvert bestyrelsesmøde.
Kvartalsvis modtager bestyrelsen rapportering om udnyttelse af grænser på handelsbeholdningen. Rapporteringen er opdelt pr. papirtype og risiko.

- Rapportering af kapitalprocenter til myndigheder foretages af administrationen.

Overvågningen sker ud fra den daglige rapportering. Såfremt der er positioner, som overskrider de fastlagte rammer og beføjelser, rapporteres dette straks til direktionen. Såfremt en position overskrider direktionens samlede rammer og beføjelser, rapporteres der straks til bestyrelsen herom.

2.3 Likviditetsrisiko

Bestyrelsen har fastsat, at likviditeten skal være forsvarlig og tilpas forsigtig til at understøtte sparekassens forretningsmodel. Dette sikres primært ved en målsætning om, at likviditetsoverdækningen i henhold til lovens krav til enhver tid skal være mindst 50 pct. point. Det er endvidere sparekassens målsætning, at kundeindlån i alt overvejende grad skal finansiere kundeudlånene, således at sparekassens afhængighed af ekstern funding minimeres.

Bestyrelsen har endvidere besluttet en politik på likviditetsområdet, der fastlægger den overordnede risikoprofil og den overordnede organisatoriske ansvarsfordeling med henblik på lønsomt at understøtte sparekassens forretningsmodel. Endvidere er der besluttet retningslinjer for sparekassens opgørelse af likviditetsrisikoen samt for finansieringsstrukturen. Endelig er der fastlagt en overordnet beredskabsplan for fremskaffelse af likviditet/funding.

Sparekassens likvide beredskab styres ved at opretholde tilstrækkelig likvider, ultralikvide værdipapirer samt evnen til at kunne lukke en markedsposition. Funktionen varetages af formuecenteret. Der rapporteres dagligt til direktionen og månedsvist til bestyrelsen.

Administrationen har ansvaret for den løbende rapportering om sparekassens likviditetssituation. Risikostyringsfunktionen overvåger og rapporterer, hvorvidt sparekassens likviditetsrisiko ligger inden for de udstukne rammer.

Udviklingen i sparekassens overordnede likviditetstal, ses af nedenstående tabel og beskriver den kvartalsmæssige udvikling i sparekassens likviditetsbuffer, udgående nettopengestrømme og det heraf beregnede LCR-tal.

LCR 2018				
Dato	31-12-2018	30-09-2018	30-06-2018	31-03-2018
Buffer Level 1	1.832.406	976.541	972.752	1.167.556
Buffer Level 2	504.887	507.514	481.981	520.798
Samlet buffer	2.337.293	1.484.055	1.454.733	1.688.354
Outflow	473.035	473.987	443.831	425.573
Inflow	146.039	180.441	360.471	282.844
Capped netto outflow (inflow må ikke overstige 75 % af outflow)	326.996	293.546	110.958	142.729
LCR	715%	506%	1311%	1183%

2.4 Operationelle risici

Sparekassen er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici, herunder uhensigtsmæssige procedurer, menneskelige fejl, systemmæssige fejl og eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Sparekassens bestyrelse har i politik for operationelle risici angivet en ramme for identifikation, vurdering, overvågning og styring af den operationelle risiko. Derudover har sparekassen politikker for IT-sikkerhed, kontroller og forsikring, der understøtter den operationelle risikostyring.

Det er sparekassens grundlæggende målsætning at begrænse de operationelle risici under hensyn til de omkostninger, som er forbundet hermed.

Et væsentligt område ved vurderingen af sparekassens operationelle risici er IT-forsyningen. Sparekassens ledelse forholder sig løbende til IT-sikkerheden, herunder til beredskabsplaner og nødplaner, som har til hensigt at sikre IT-driften trods eventuelle kritiske begivenheder.

Der foretages en løbende registrering af de tab og begivenheder, som vurderes at kunne henføres til operationelle risici. Registreringen danner baggrund for en vurdering af om forretningsgange etc. bør justeres med henblik på at undgå eller minimere operationelle risici. Den interne og eksterne revision gennemgår og vurderer endvidere løbende sparekassens forretningsgange.

Sparekassens direktion og bestyrelse modtager regelmæssigt rapportering fra den risikoansvarlige, der beskriver udviklingen i sparekassens operationelle risici.

2.5 Ledeserklæring

Sparekassens bestyrelse og direktion har den 25. februar 2019 godkendt risikorapporten for 2018.

Det er bestyrelsens vurdering, at sparekassens risikostyringsordninger er tilstrækkelige og giver sikkerhed for, at de indførte risikostyringssystemer er tilstrækkelige i forhold til sparekassens profil og strategi.

Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at nedenstående beskrivelse af sparekassens overordnede risikoprofil i tilknytning til sparekassens forretningsstrategi, forretningsmodel samt nøgletal, giver et relevant og dækkende billede af sparekassens risikoforvaltning, herunder af, hvordan sparekassens risikoprofil og den risikotolerance, som bestyrelsen har fastsat, påvirker hinanden.

Bestyrelsens vurdering er foretaget på baggrund af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel/strategi, samt materiale og rapporter forelagt for bestyrelsen af sparekassens direktion, intern revision, sparekassens risikoansvarlig og complianceansvarlig.

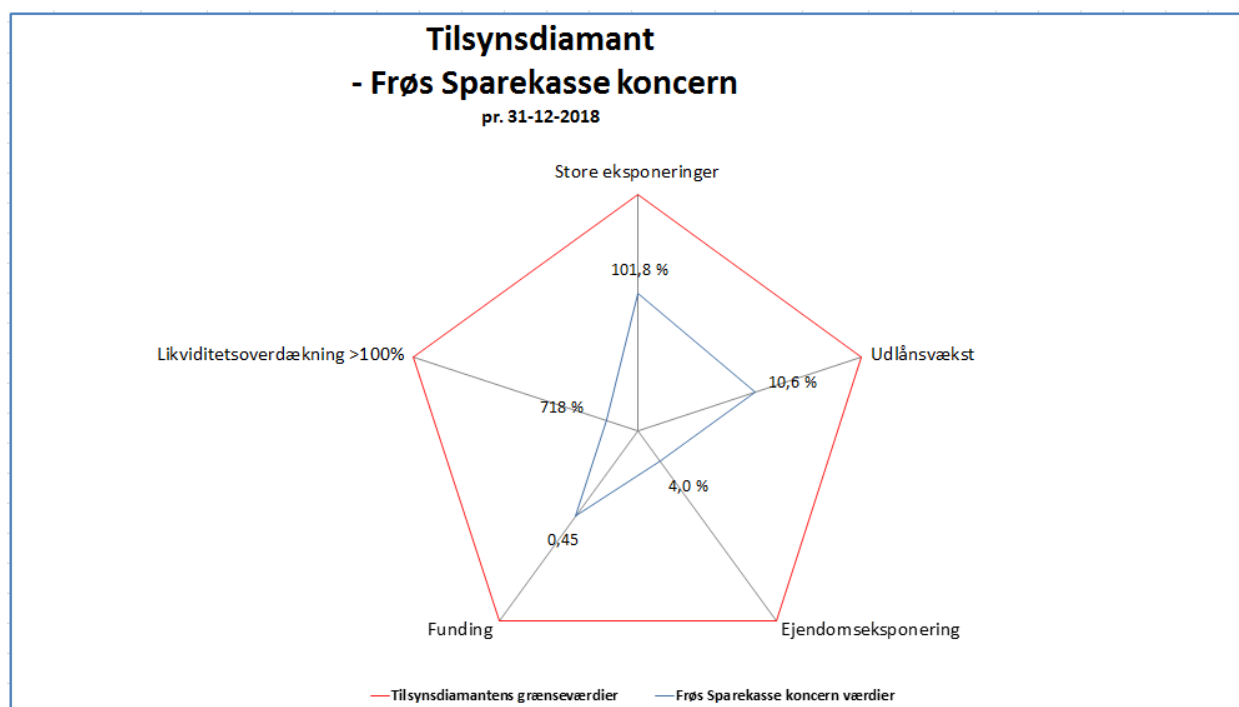
En gennemgang af forretningsmodel og politikker viser, at forretningsmodellens overordnede krav til de enkelte risikoområder fuldt og dækkende udmøntes i de enkelte politikkers mere specificerede grænser, at en gennemgang af bestyrelsens retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser viser, at de fastsatte grænser i de enkelte politikker fuldt og dækkende udmøntes i de underliggende retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser, at de reelle risici ligger inden for grænserne, fastsat i de enkelte politikker og i videregivne beføjelser, og at det på den baggrund er bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse

mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte områder.

Sparekassens forretningsstrategi er baseret på sparekassens vision og værdigrundlag, om inden for sit markedsområde i primært Syd- og Sønderjylland at være en stærk og attraktiv samarbejdspartner for private og erhvervsvirksomheder. Sparekassen ønsker en lønsom indtjening baseret på en prissætning af sparekassens produkter, som afspejler den risiko og den kapitalbinding, som sparekassen påtager sig sammen med en helhedsvurdering af forretningsomfanget med kunder og modparter. Sparekassen ønsker en passende robust kapitalbase, som understøtter forretningsmodellen.

Det er sparekassens målsætning, at den kapitalmæssige overdækning i forhold til det opgjorte solvensbehov skal udgøre mindst 4,0 pct.point, dog således, at 75 pct. af den til enhver tid gældende kapitalbevaringsbuffer fradrages i målsætningen. Pr. 31.12.2018 udgør overdækningen efter fradrag af kapitalbevaringsbuffer 4,0 pct.point mod 5,3 pct.point pr. 31.12.2017.

Den af bestyrelsen besluttede maksimale risikotolerance styres via de fastsatte grænser i de enkelte politikker. Derudover forholder bestyrelsen sig til de grænser, der er gældende i tilsynsdiamanten. Grafen nedenfor viser sparekassens tal pr. 31.12.2018 (blå diamant) i forhold til grænseværdierne (rød diamant).

2.6 Ledelseshverv

Sparekassens bestyrelsesmedlemmer besidder udover ledelsesposten i sparekassen et antal øvrige bestyrelsesposter. Disse fremgår af Frøs Sparekasses Årsrapport 2018 i ledelsesberetningen under afsnittet: Ledelseshverv.

Sparekassen følger de kompetencekrav til bestyrelsen, som følger af den finansielle lovgivning. I overensstemmelse hermed vurderer bestyrelsen løbende, om dens medlemmer tilsammen besidder den fornødne viden og erfaring om sparekassens risici til at sikre en forsvarlig drift af sparekassen. Bestyrelsen har udarbejdet en kompetenceprofil for bestyrelsen, som er tilgængelig på sparekassens hjemmeside. Bestyrelsens proces for udvælgelse af kandidater til bestyrelsen foretages i overensstemmelse med Corporate Governance (god selskabsledelse).

Sparekassens bestyrelse har i medfør af FIL § 70, stk. 1, nr. 4, vedtaget en politik for mangfoldighed. Det fremgår af denne, at sparekassen ønsker en sammensætning i bestyrelsen ud fra forskellighed i kompetencer og baggrunde, særligt højt vægtes behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. forskelle i faglighed, erhvervs erfaringer, køn og alder.

Sparekassen har i medfør af Lov om finansiel virksomheds § 80 b, stk. 1 besluttet, at Risiko-udvalget består af den samlede bestyrelse. Der har i 2018 været afholdt 13 bestyrelsesmøder, heraf 2 med risikoreporter.

4. Kapitalgrundlag

For en afstemning mellem den regnskabsmæssige egenkapital og kapitalgrundlaget i henhold til kapitaldækningsreglerne henvises til note 30 i årsrapporten 2018. For en beskrivelse af efterstillede kapitalindskud henvises til note 25 i årsrapporten 2018.

Sparekassens kapitalgrundlag fremgår af nedennævnte tabel.

t.kr.	2018	2017
Kernekapital	640.897	627.683
Består af:		
- Garantkapital	334.606	320.686
- Overført overskud eller underskud	304.751	299.357
- Opskrivningshenlæggelser	1.540	7.640
Fradrag i kernekapital	-142.242	-119.303
Består af:		
- Foreslået udbytte	-9.681	-9.399
- skat af udbytte	2.130	2.068
- Ramme til indløsning af garantkapital	-2.000	-2.000
- Udsudte aktiverede skatteaktiver	-12.716	-11.737
- Værdjusteringer som følge af kravene om forsigtighedsbaseret værdiansættelse	-1.614	-1.686
- 100 pct. (90 pct. i 2017) af egentlige kernekapitalinstrumenter i enheder i den finansielle sektor, hvori Frøs ikke har væsentlige investeringer	-118.361	-96.549
Egentlig kernekapital	498.655	508.380
Supplerende kapital	75.000	75.000
Består af:		
- Ansvarlig lånekapital	75.000	75.000
Fradrag i supplerende kapital	0	-10.728
Består af:		
- 0 pct. (10 pct. i 2017) af egentlige kernekapitalinstrumenter i enheder i den finansielle sektor hvori Frøs ikke har væsentlige investeringer	0	-10.728
Medregnet supplerende kapital	75.000	64.272
Kapitalgrundlag i alt	573.655	572.652

IFRS 9 overgangsordning

Kapitalkravsforordningen (CRR) indeholder en 5-årig indfasning af virkningen af IFRS 9-nedskrivninger på kapitalgrundlaget. Sparekassen har besluttet ikke at benytte

overgangsordningen, og sparekassens kapitalgrundlag, kapitalprocenter og gearingsgrad afspejler derved allerede den fulde virkning af IFRS 9.

5. Kapitalkrav

Sparekassens metode til vurdering af, hvorvidt solvensbehovet er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter, følger sparekassen ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

I ICAAP'en identificeres de risici, som sparekassen er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endelig vurderes det, hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Solvensbehovet er sparekassens egen vurdering af kapitalbehovet, som følge af de risici, som sparekassen påtager sig. Sparekassens bestyrelse har kvartalsvis drøftelser omkring fastsættelsen af solvensbehovet, for at sikre at den er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter. Drøftelserne tager udgangspunkt i en indstilling fra sparekassens direktion. Indstillingen indeholder forslag til størrelsen på solvensbehovet, herunder forslag til valg af stressvariable, stressniveauer, eventuelle risikoområder samt vækstforventninger. På baggrund af drøftelsen træffer bestyrelsen en afgørelse om opgørelsen af sparekassens solvensbehov, som skal være tilstrækkeligt til at dække sparekassens risici og understøtte nuværende og kommende aktiviteter.

Herudover drøfter bestyrelsen en gang om året indgående opgørelsesmetoden for sparekassens solvensbehov, herunder hvilke risikoområder og stressniveauer, der bør tages i betragtning ved beregningen af solvensbehovet.

Solvensbehovet opgøres ved en 8+ metode, der omfatter de risikotyper, som det vurderes, at der skal afdækkes med kapital: kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt i sparekassens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgettet.

Sparekassens ledelse har valgt, at der ved opgørelsen af sparekassens solvensbehov tages udgangspunkt i en skabelon udarbejdet af Lokale Pengeinstitutter samt Finanstilsynets seneste udstedelse af "Vejledning om tilstrækkelig kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter". Begge tager udgangspunkt i minimumskravet på 8 pct. af den samlede risikoeksponering (søjle I kravet) med tillæg for risici og forhold, som ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen. Derudover opstilles i tilsynets vejledning benchmarks for, hvornår tilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Endvidere er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Selvom Finanstilsynet opstiller benchmarks på de fleste områder, vurderer sparekassen på alle områder, om de angivne benchmarks i tilstrækkelig grad tager hensyn til sparekassens risici

og har i nødvendigt omfang foretaget individuelle tilpasninger. Til det formål anvendes sparekassens egen historik.

Til at beskrive, hvilket solvensbehov, der er nødvendig, er der i nedennævnte tabel lavet en opgørelse efter risikoområder.

Risikoområder	31-12-2018		31-12-2017	
	Tilstrækkelig kapital t.kr.	Solvensbehovet i pct.	Tilstrækkelig kapital t.kr.	Solvensbehovet i pct.
Samlet risikoeksponering	3.670.688		3.576.846	
Kapitalkravet - søjle 1	293.655	8,00	286.148	8,00
- Kreditrisici	210.395	5,73	207.165	5,79
- Markedsrisici	43.844	1,19	39.939	1,12
- Operationelle risici	39.416	1,07	39.044	1,09
Tillæg til:				
Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	0	0	0	0
Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)	11.945	0,33	0	0
Tillæg til kreditrisici, heraf:	36.175	0,99	43.768	1,22
Kreditrisici på store kunder (>2 pct. af kapitalgrundlag) med finansielle problemer	28.863	0,79	26.152	0,73
Øvrige kreditrisici	2.287	0,06	13.467	0,38
Koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer	5.025	0,14	4.149	0,12
Koncentrationsrisiko på brancher	0	0	0	0
Tillæg til markedsrisici, heraf	14.865	0,40	7.353	0,21
Renterisici	9.908	0,27	2.127	0,06
Aktierisici	4.957	0,14	4.516	0,13
Valutarisici	0	0,00	710	0,02
Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0	0	0
Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle 1)	0	0	0	0
Eventuelle tillæg, som følge af lovbestedte krav	0	0	0	0
Kapitalbehov	356.640	9,72	337.269	9,43
Buffer:				
- Kapitalbevaringsbuffer	68.825	1,88	44.711	1,25
- Konjunkturbuffer	0	0	0	0
- Institutspecifik kontracyklisk buffer	101	0,00275	40	0,00111

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter sparekassens opfattelse dækkende for alle de risikoområder, lovgivningen kræver, at sparekassens ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af solvensbehovet samt de risici som ledelsen finder, at sparekassen har påtaget sig.

Sparekassen benytter standardmetoden for kreditrisiko til beregning af risikovægtede eksponeringer.

Nedenfor vises sparekassens samlede risikovægtede eksponeringer samt kapitalkravet på 8 pct. (søjle I-kravet) for hver enkel eksponeringskategori inden for kredit-, markeds- og operationel risiko.

Kapitalkrav til de samlede risikovægtede eksponeringer

t.kr.	2018		2017	
	Risiko-eksponering	Kapitalkrav (8% af eksponeringen)	Risiko-eksponering	Kapitalkravet (8% af eksponeringen)
Eksporer mod institutter	111.615	8.929	268.381	21.470
Eksporer med selskaber	286.993	22.959	187.449	14.996
Eksporer mod detail	1.496.905	119.752	1.449.279	115.942
Eksporer sikret ved pant i fast ejendom	242.561	19.405	189.784	15.183
Eksporer ved misligholdelse	169.881	13.590	227.553	18.204
Eksporer med særlig høj risiko	68.810	5.505	23.579	1.886
Eksporer mod kollektive investeringsforeninger	34	3	34	3
Eksporer i aktier	80.922	6.474	102.159	8.173
Eksporer i andre poster	172.214	13.777	141.344	11.308
Kreditrisiko	2.629.935	210.395	2.589.562	207.165
Gældsinstrumenter	364.246	29.140	354.234	28.339
Aktier	117.662	9.413	44.513	3.561
Valutarisiko	66.139	5.291	100.488	8.039
Markedsrisiko	548.047	43.844	499.235	39.939
Operationel risiko	492.706	39.416	488.049	39.044
Operationel risiko	492.706	39.416	488.049	39.044
Samlede risikoeksponeringer /kapitalkrav	3.670.688	293.655	3.576.846	286.148

5.1 ICAAP

Frøs Sparekasses interne proces (ICAAP = Internal Capital Adequacy Assessment Process) for vurdering og opgørelse af det individuelle solvensbehov er udgangspunktet for fastsættelsen af sparekassens tilstrækkelige kapitalgrundlag og det individuelle solvensbehov.

Solvensbehovet er sparekassens egen vurdering af kapitalbehovet som følge af de risici, som sparekassen påtager sig.

Solvensbehovet opgøres ved en 8+ metode, der omfatter de risikotyper, som der vurderes, at der skal afdækkes med kapital: kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt i sparekassens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgettet.

Kommentering af kapitalbehov og individuelt solvensbehov

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter sparekassens opfattelse dækkende for alle de risikoområder, lovgivningen kræver, at sparekassens ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af solvensbehovet samt de risici som ledelsen finder, at sparekassen har påtaget sig.

Derudover skal bestyrelsen og direktion vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i Frøs Sparekasse en del af den generelle fastlæggelse af solvensbehovet.

Indtjening

Ved vurderingen af, hvorvidt der skal afsættes ekstra kapital til at modstå kredittab fremadrettet, er der taget udgangspunkt i Finanstilsynets vejledende benchmarks herfor. Der er foretaget en vurdering af basisindtjeningen i forhold til de samlede udlån og garantier. Det er vurderingen, at der ikke er behov for at afsætte kapital til afdækning af svag indtjening.

Udlånsvækst

Ved vurdering af, hvorvidt der skal afsættes ekstra kapital til udlånsvækst, er der taget udgangspunkt i Finanstilsynets vejledende benchmarks herfor. Det er vurderingen, at der er behov for at afsætte kapital til udlånsvækst sfa. ændring i regnskabspraksis, ved indførelsen af IFRS9 og 15 om indregning af omsætning. Effekten har været en reduktion af udlån 1. januar 2018, hvilket bringer årets udlånsvækst op over 10 pct.

Kreditrisici

Kreditrisici omfatter risikoen for tab som følge af, at debitorer eller modparter misligholder indgåede betalingsforpligtelser, ud over hvad der er dækket af søjle I, herunder store kunder med finansielle problemer, koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer og brancher og øvrige kreditrisici.

For større kunder med finansielle problemer sker der en vurdering af det forsigtigt skønnede tab på den enkelte eksponering.

Afgrænsning af kunderne:

Kunder med finansielle problemer omfatter følgende:

- Bonitetskategori 1: Kunder med indikation for kreditforringelse. Det gælder uanset stadie.
- Bonitetskategori 2c: Kunder med væsentlige svaghedstegn, men uden indikation for kreditforringelse.

Afgrænsning af eksponering:

Større eksponeringer er eksponeringer, der udgør mindst 2 pct. af sparekassens kapitalgrundlag.

Afgrænsning af det forsigtigt skønnede tab:

I Frøs vurderes det forsigtigt skønnede tab at udgøre det ”nettotab”, som ud fra en forsigtig og fremadrettet vurdering risikeres at tabes, hvis større eksponeringer med kunder med finansielle problemer skal afvikles på grund af misligholdelse.

Det opgjorte kapitalbehov på store kunder (eksponeringer over 2 pct. af kapitalgrundlaget) med finansielle problemer er opgjort til t.kr. 28.863.

Øvrige kreditrisici

Der foretages en vurdering af, hvorvidt der er særlige kreditrisici i den øvrige kreditportefølje (eksponeringer under 2 pct. af basiskapitalen), som ikke er dækket af søjle I-kravet. Landbruget har i 2018 været negativt påvirket af den ekstreme tørke. Tørkens effekter rækker ind i 2019, hvorfor fremtidsudsigterne, med forventning om et ”normalt” udbytte-år, stadig vil være forringet for dansk landbrug. Frøs har vurderet, at der derfor reserveres et beløb på t.kr. 2.287 under øvrige kreditrisici på landbrugseksponeringer. Ledelsen i Frøs Sparekasse har i regnskabet foretaget en korrektion til det beregnede forventede kredittab, som for landbrug udgør t.kr. 5.260.

Koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer

Koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer skal dække den risiko, der er forbundet med fordelingen af eksponeringsstørrelse i udlånsporteføljen. Til opgørelse af tillæg til koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer tages der udgangspunkt i Finanstilsynets vejledning om tilstrækkelig kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter. I henhold til vejledningen skal der foretages tillæg, såfremt summen af de 20 største eksponeringer er større end 4 pct. af eksponeringsmassen.

De 20 største eksponeringer udgør 10,8 pct. af eksponeringsmassen, hvorfor der skal tages et tillæg. Sparekassen har beregnet et tillæg på t.kr. 5.025.

Koncentrationsrisiko på brancher

Koncentrationsrisiko på brancher skal dække den risiko, der er forbundet med, at eksponeringer er fordelt på relativt få brancher. Til opgørelsen af tillægget for koncentrationsrisiko på brancher tages der udgangspunkt i Finanstilsynets vejledning om tilstrækkelig kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter. I henhold til denne vejledning skal Herfindahl-Hirschman-indekset (HHI) anvendes til at måle graden af koncentration på brancher.

Sparekassen har beregnet graden af koncentration til 16,1 pct., og når koncentrationsgraden er under 20 pct. skal der ikke gives tillæg.

Markedsrisici

Markedsrisiko er risikoen for tab som følge af potentielle ændringer i renter, aktiekurser samt valutakurser, ud over hvad der er dækket i søjle I.

Ved vurdering af, hvorvidt alle markedsrisici er tilstrækkeligt afdækket af søjle I, er der taget udgangspunkt i Finanstilsynets vejledende benchmarks for renterisiko, aktierisiko og valutarisiko. Med baggrund i disse benchmarks samt en samlet vurdering af sparekassens markedsrisici er det vurderingen, at der skal tages et tillæg på t.kr. 1.017 for renterisiko udenfor handelsbeholdningen, t.kr. 8.891 for kreditspændrisiko indenfor handelsbeholdningen, t.kr. 4.957 for aktierisici og 0 kr. for valutarisici.

Likviditet

Sparekassen har en høj likviditetsoverdækning. Ved vurderingen af, hvorvidt der skal afsættes kapital som følge af, at der må påregnes en meromkostning ved fremskaffelse af likviditet, er der taget udgangspunkt i sparekassens stresstest af likviditeten på 1 års sigt. Det er vurderingen, at der ikke er behov for at afsætte kapital til fremskaffelse af likviditet.

Operationelle risici

Frøs Sparekasse er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici som er: ”Risiko for tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedure, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retslige risici”.

For at reducere risikoen for at der sker operationelle hændelser med væsentlige tab til følge, overvåger og styrer sparekassen de operationelle risici. Der er primært fokus på de største risici med store potentielle tab.

Sparekassen anvender basisindikator metoden til opgørelsen af kapitalgrundlagskravet til de operationelle risici. I 2018 udgør den operationelle risiko 13,4 pct. af den samlede risikoeksponering og udgør ultimo 2018 t.kr. 492.706, hvilket giver et kapitalkrav på t.kr. 39.416. Sparekassen gennemfører løbende en vurdering af kapitalkravet til de operationelle risici. Såfremt kapitalkravet vurderes at være højere end nævnt ovenfor, vil der blive taget højde herfor under sparekassens opgørelse af solvensbehovet. Det er vurderingen, at der ikke er behov for at afsætte kapital til operationelle risici.

Gearing

En høj gearing udsætter et pengeinstitut for tab, hvis der indtræffer pludselige ændrede markedsf forhold og overdrevne prisfald på aktiver. Derfor skal sparekassens tage højde for overdreven gearingsrisiko og sikre identifikation, styring og overvågning af gearingsrisici. Til dette formål beregnes gearingsgraden, som er kernekapitalen divideret med summen af sparekassens eksponeringer jf. CRR-forordningen art. 429. Gearingsgraden er pr. 31.12.2018 beregnet til 6,19 pct. Denne vurderes som passende, og der tages derfor ikke tillæg i det individuelle solvensbehov. Jf. Finanstilsynets vejledning om proportionalitet vedrørende forhold, som relaterer sig til risikoen for overdreven gearing kan sparekassen ekskludere væsentlige placeringer i Nationalbanken, som følge af stort indlånsoverskud, ved beregningen af gearingsgraden. Gearingsgraden vil herved blive 7,43 pct., hvorfor risikoen for overdreven gearing er et mindre væsentlig risikoområde.

Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter

Sparekassen skal senest et år før et kapitalinstrument forfalder eller på anden måde ikke længere kan medregnes i kapitalgrundlaget (regulatorisk forfald), vurdere behovet for at foretage tillæg til solvensbehovet, hvis der er risiko for, at instituttet ikke kan erstatte det pågældende kapitalinstrument med et nyt kapitalinstrument af samme eller højere kvalitet.

Sparekassen har ingen statslig hybrid kernekapital, men har supplerende kapital, som anvendes i opfyldelsen af Søjle II-kravet. Denne udløber først i 2024, hvorfor det vurderes, ikke at være nødvendigt at tage et Søjle II-tillæg.

Lovbestemte krav

Der er ikke fra Finanstilsynet overfor Frøs Sparekasse fastsat et individuelt solvensbehov.

Kapitalforhold/overdækning

Hovedtallene til opgørelse af sparekassens solvensoverdækning fremgår af denne tabel:

t.kr.	2018	2017
Kapitalgrundlag	573.655	572.652
Kernekapital	498.655	508.380
Egentlig kernekapital	498.655	508.380
Kapitalprocent	15,6%	16,0%
Kernekapitalprocent	13,6%	14,2%
Egentlig kernekapitalprocent	13,6%	14,2%
Kapitalbehov	9,7%	9,4%
Kapitaloverdækning i pct.	5,9%	6,6%
Kapitaloverdækning i t.kr.	217.015	235.383
Kapitaloverdækning efter buffer i pct.	4,0%	5,3%
Kapitaloverdækning efter buffer i t.kr.	148.089	190.632

Sparekassen har opgjort sin solvensoverdækning til 4,0 pct. ud fra et solvensbehov på 9,7 pct. og en kapitalbevaringsbuffer på 1,88 pct. Solvensoverdækningen anses for at være tilstrækkelig. Solvensoverdækningen vil kunne sikre sparekassens fortsatte drift og medvirke til sparekassens fortsatte udvikling til gavn for lokalområdet.

6. Modpartsrisiko – afledte finansielle instrumenter

Modpartsrisiko er risikoen for tab som følge af, at en modpart misligholder sine forpligtelser, i henhold til en indgået finansiell kontrakt, inden transaktionens pengestrømme er endeligt afviklet.

Solvensmæssigt anvender sparekassen markedsværdimetoden, som følger kravene i CRR-forordningens artikel 274.

Fastsættelse af eksponeringens værdi ved markedsværdimetoden for modpartsrisiko fastsættes som følger:

1. Kontrakterne opgøres til markedsværdi for at opnå den aktuelle genanskaffelsesomkostning for alle kontrakter med en positiv værdi.
2. For at nå frem til et tal for den potentielle fremtidige krediteksponering multipliceres kontraktens fiktive værdi eller underliggende værdier med procentsatser, der er fastsat i CRR.
3. Summen af de aktuelle genanskaffelsesomkostninger og de potentielle fremtidige krediteksponeringer udgør eksponeringsværdien.

I sparekassens bevillingsproces og i den almindelige eksponeringsovervågning tages der højde for den beregnede eksponeringsværdi, således at det sikres, at denne ikke overstiger den bevilgede kreditgrænse på modparten.

I forbindelse med sparekassens fastsættelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag og solvensbehov er der ikke afsat ekstra kapital til dækning af modpartsrisikoen, udover hvad der er indeholdt i kapitalgrundlagskravet på 8 pct., der er minimumskapitalgrundlag i henhold til 8+ metoden, som sparekassen anvender til at opgøre det tilstrækkelige kapitalgrundlag og solvensbehov.

Vedrørende eksponeringer med kunder i eksponeringsklasserne selskaber og detail behandles rammer for finansielle kontrakter efter sparekassens normale kreditvurderingsprincip.

I CRR er der som noget nyt indført et særskilt kapitalkrav til OTC-derivater til dækning af risikoen for tab som følge af værdireguleringer ved forringelser af modpartens kreditværdighed. På baggrund af beregninger vurderes det ikke nødvendigt, at sparekassen tager et CVA-tillæg.

Modpartsrisiko efter markedsværdimetoden fordelt på risikovægte

t.kr.	2018		2017	
	Positiv bruttodagsværdi af finansielle kontrakter	Eksponeringsværdi af modpartsrisiko (markedsværdimetoden)	Positiv bruttodagsværdi af finansielle kontrakter	Eksponeringsværdi af modpartsrisiko (markedsværdimetoden)
Modpart med risikovægt 0%	0	0	1	0
Modpart med risikovægt 20%	320	64	101	20
Modpart med risikovægt 50%	0	0	0	0
Modpart med risikovægt 75%	2.527	1.895	294	220
Modpart med risikovægt 100%	122	122	107	107
Modpart med risikovægt 150%	0	0	0	0

7. Kontracyklisk (modcyklisk) buffer

I lyset af finanskrisen i 2008 og de procykliske mekanismer, der bidrog til dens opståen og forstærkede dens virkning, er der i CRR-forordningen indført krav om en kontracyklisk kapitalbuffer, der alene sættes i kraft i perioder med en overnormal udlånsvækst. Hensigten hermed er at sikre, at kreditinstitutter i perioder med økonomisk vækst opbygger et tilstrækkeligt kapitalgrundlag til at dække tab i kriseperioder.

Den kontracykliske buffer opbygges, når den samlede vækst i udlån anses for at bidrage til opbygningen af systemisk risiko og nedbringes i kriseperioder. Buffersatsen fastsættes af myndighederne i de enkelte EU-lande. I Danmark fastsættes buffersatsen af Erhvervsministeren på baggrund af udvalgte indikatorer, bl.a. udlån i forhold til BNP i Danmark.

Frøs Sparekasse har både eksponeringer i Danmark, Tyskland, Sverige og Norge, og sparekassens totale udenlandske krediteksponeringer udgør over 2 pct. af sparekassens samlede krediteksponeringer, nemlig 13 pct., hvilket medfører at der skal beregnes en institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffer. Den gældende danske kontracykliske buffersats andrager 0 pct., og sparekassen har derfor ikke på balancedagen reserveret kapital til en kontracyklisk kapitalbuffer, men derimod en institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffer.

Det bemærkes, at den kontracykliske buffersats gældende fra 31. marts 2019 udgør 0,5 pct. og forhøjes til 1,0 pct. gældende fra 30. september 2019. Fremadrettet vil sparekassen reservere kapital til den kontracykliske kapitalbuffer i overensstemmelse med de fastsatte satser.

Geografisk fordeling af krediteksponeringer, der er relevante for beregning af den kontracykliske kapitalbuffer.

(i t.kr.)							
Land	Generelle krediteksponeringer	Eksponering i handelsbeholdning (HB)	Kapitalgrundlagskrav			Vægte for kapitalgrundlagskrav	Kontracyklisk kapitalbuffersats
	Eksponeringsværdi for SA	Sum af lange og korte positioner i HB	Heraf: generelle krediteksponeringer	Heraf: eksponeringer i HB	Total		
	010	030	070	080	100	110	120
Danmark	4.627.424	1.292.466	201.230	29.522	230.752	0,87	0,0%
Tyskland	1.805	64.439	113	3.944	4.057	0,02	0,0%
Sverige	131	1.919	8	307	315	0,00	2,0%
Norge	800	59	43	8	51	0,00	2,0%
Øvrige lande	1.248	18.657	72	30.708	30.780	0,11	0,0%
Total	4.631.408	1.377.540	201.466	64.489	265.955	1	

Størrelsen af sparekassens institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer:

	(i t.kr.)
Samlet risikoeksponeringsbeløb	3.670.688
Institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffersats	0,00275%
Krav til den institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer	101

8. Kreditrisikojusteringer

Sparekassen følger bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter m.fl. og CRR-forordningen med hensyn til nedskrivninger på udlån, lånetilsagn og garantier.

For principper vedrørende nedskrivninger på udlån, lånetilsagn og garantier henviser sparekassen til omtalen ”Nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender og hensættelser på garantier og lånetilsagn”, ”Stadieinddeling” og ”Af- og nedskrivninger” under ”Anvendt regnskabspraksis” i note 34 i sparekassens årsrapport 2018.

Den samlede krediteksponering er summen af udlån og tilgodehavender, garantier, uudnyttet kreditmaksimum, kapitalandele i tilknyttede virksomheder, anlægsaktiver, øvrige materielle aktiver og modpartsrisiko.

De samlede eksponeringer efter værdijusteringer og nedskrivninger og før hensyntagen til virkningerne af kreditrisikoreduktion samt eksponeringernes gennemsnitlige størrelse i løbet af perioden opdelt efter de forskellige typer eksponeringsklasser.

Samlet krediteksponering efter værdijusteringer og nedskrivninger i t.kr.	2018		2017	
	Ultimo år	Gennemsnit året	Ultimo år	Gennemsnit året
Centralregeringer eller centralbanker	1.441.241	791.814	727.988	710.699
Institutter	307.837	795.166	955.360	1.078.735
Selskaber	424.183	425.551	252.678	214.084
Detail	3.265.153	3.196.004	3.081.729	3.062.347
Sikret med pant i fast ejendom	720.001	668.117	560.787	520.249
Misligholdelse	182.324	201.203	234.662	229.893
Særlig høj risiko	64.388	49.634	40.104	29.697
Kollektive investeringsordninger	34	34	34	34
Aktier	80.922	101.387	102.159	95.581
Andre poster	1.220.164	1.165.635	1.115.091	1.007.810
	7.706.247	7.394.543	7.070.592	6.949.129

Sparekassens primære markedsområde er Syd- og Sønderjylland, hvorfor en nærmere geografisk specifikation er udeladt.

Samlet krediteksponering efter værdjusteringer og nedskrivninger pr. eksponeringsklasse fordelt på brancher pr. 31.12.2018:

t.kr.	Staten eller centralbanker	Institutter	Selskaber	Detail	Pant i fast ejendom	Misligholdelse & højrisiko*	Koll. inv. foreninger og aktier**	Andre poster	I alt
Offentlige myndigheder	1.441.241								1.441.241
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri			59.022	119.726	19.711	33.463			231.922
Industri og råstof-indvinding			38.932	98.985	8.893	10.017			156.827
Energiforsyning			9.250	353	-				9.603
Bygge og anlæg			61.572	256.947	8.475	59.720			386.714
Handel			132.581	265.129	23.771	17.780			439.261
Transport, hoteller og restauranter			14.413	122.837	9.351	24.531			171.132
Information og kommunikation			3.044	17.698	1.627	1.308	16.918		40.595
Finansiering og forsikring		307.837	10.013	33.221	4.423	8.162	62.490	1.216.184	1.642.330
Fast ejendom			43.825	65.647	7.292	21.975	692	3.980	143.411
Øvrige erhverv			45.625	156.146	25.401	10.730	856		238.758
Private			5.906	2.128.464	611.057	59.026			2.804.453
I alt	1.441.241	307.837	424.183	3.265.153	720.001	246.712	80.956	1.220.164	7.706.247

*Eksponeringer ved misligholdelse og med særlig høj risiko er slået sammen

**Eksponeringer i kollektive investeringsforeninger og aktier er slået sammen.

Samlet krediteksponering efter værdjusteringer og nedskrivninger pr. eksponeringsklasse fordelt på brancher pr. 31.12.2017:

t.kr.	Centralregeringer eller Centralbanker	Institutter	Selskaber	Detail	Pant i fast ejendom	Misligholdelse & højrisiko*	Kollektive investeringsforeninger og aktier**	Andre poster	I alt
Offentlige myndigheder	727.988								727.988
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri			41.527	145.850	24.059	57.706			269.142
Industri og råstof-indvinding			34.687	90.030	8.442	14.951			148.110
Energiforsyning			200	7.599					7.799
Bygge og anlæg			8.791	246.584	16.493	38.483			310.351
Handel			43.887	279.870	23.787	29.257			376.801
Transport, hoteller og restauranter			14.694	134.424	12.774	25.023			186.915
Information og kommunikation			2.575	14.047	1.985	2.781	9.244		30.632
Finansiering og forsikring		955.360	15.344	20.243	975	7.002	92.071	1.105.236	2.196.231
Fast ejendom			35.674	76.260	8.862	15.762	431	9.855	146.844
Øvrige erhverv			52.896	182.026	20.484	10.767	447		266.620
Private			2.403	1.884.796	442.926	73.034			2.403.159
I alt	727.988	955.360	252.678	3.081.729	560.787	274.766	102.193	1.115.091	7.070.592

*Eksponeringer ved misligholdelse og med særlig høj risiko er slået samm

**Eksponeringer i kollektive investeringsforeninger og aktier er slået sammen.

Restløbetider af krediteksponeringer i forhold til eksponeringskategorier pr. 31.12.2018

Eksponeringskategori	Anfordring	0 til 3 mdr.	3 til 12 mdr.	1 til 5 år	Over 5 år	Total
Centralregeringer eller centralbanker	99.300	1.341.941	0	0	0	1.441.241
Institutter	307.837	0	0	0	0	307.837
Selskaber	65.058	12.289	20.968	189.711	136.157	424.183
Detail	456.851	228.452	285.679	1.048.915	1.245.256	3.265.153
Pant i fast ejendom	26.838	7.331	24.232	73.064	588.536	720.001
Misligholdelse	39.428	3.449	7.631	41.674	90.142	182.324
Særlig høj risiko	2.220	0	8.884	48.917	4.367	64.388
Kollektive investeringsforeninger	34	0	0	0	0	34
Aktier	80.922	0	0	0	0	80.922
Andre poster	51.347	1.102.081	3.980	0	62.756	1.220.164
I alt	1.129.835	2.695.543	351.374	1.402.281	2.127.214	7.706.247

Restløbetider af krediteksponeringer i forhold til eksponeringskategorier pr. 31.12.2017

Eksponeringskategori	Anfor- dring	0 til 3 mdr.	3 til 12 mdr.	1 til 5 år	Over 5 år	Total
Centralregeringer og centralbanker	99.796	628.079	113	0	0	727.988
Institutter	955.360	0	0	0	0	955.360
Selskaber	49.061	264	3.027	116.380	83.946	252.678
Detail	421.717	224.944	256.198	973.662	1.205.208	3.081.729
Pant i fast ejendom	23.667	5.685	16.597	70.196	444.642	560.787
Misligholdelse	83.624	4.855	3.246	46.207	96.730	234.662
Særlig høj risiko	10.824	3.026	584	23.109	2.561	40.104
Kollektive investeringsforeninger	34	0	0	0	0	34
Aktier	102.159	0	0	0	0	102.159
Andre poster	51.463	994.888	9.855	0	58.885	1.115.091
I alt	1.797.705	1.861.741	289.620	1.229.554	1.891.972	7.070.592

Misligholdte og kreditforringede fordringer/engagementer, stadie 3 og forventningsbaserede nedskrivnings engagementer, stadie 1 og 2 pr. 31.12.2018:

t.kr.	Misligholdte og kreditforringede fordringer		Nedskrivninger/ hensættelser ultimo året		Udgiftsførte beløb vedr. værdireguleringer og nedskrivninger i løbet af perioden*	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Offentlige myndigheder	0	0	0	0	0	0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	72.031	113.024	44.164	55.318	25.055	15.795
Industri og råstofindvinding	20.436	31.575	10.898	16.624	-1.058	2.591
Energiforsyning		0	14	0	-9	0
Bygge- og anlægsvirksomhed	24.769	28.939	13.181	19.717	-1.201	972
Handel	45.162	63.198	27.500	33.942	-3.021	11.766
Transport, hoteller og restauranter	43.804	45.744	19.534	20.721	1.183	2.690
Information og kommunikation	2.263	4.796	1.085	2.015	-1.230	-557
Finansiering og forsikring	1.583	664	443	735	-196	-464
Fast ejendom	17.511	17.929	5.612	5.937	-136	-293
Øvrige erhverv	21.469	30.859	18.895	20.092	5.311	-769
I alt erhverv	249.028	336.728	141.326	175.101	24.698	31.731
Private	188.938	218.150	135.315	145.115	-7.826	27.510
Total	437.966	554.878	276.641	320.216	16.872	59.241

*Udgiftsførte beløb består af årets ændring i nedskrivninger/hensættelser, beløb for endelig tabt ikke tidligere nedskrevet, indgået på tidligere afskrevne fordringer, TK-modregningsgarantier samt værdiregulering af overtagne aktiver.

t.kr.	Forventningsbaserede nedskrivnings engagementer*	Nedskrivninger/ hensættelser ultimo året	Udgiftsførte beløb i løbet af perioden**
	2018	2018	2018
Offentlige myndigheder	0	0	0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	205.579	1.525	94
Industri og råstofindvinding	148.192	903	-74
Energiforsyning	9.618	1	-1
Bygge- og anlægsvirksomhed	430.088	1.386	-229
Handel	423.461	1.862	-406
Transport, hoteller og restauranter	147.315	454	-569
Information og kommunikation	66.700	24	-25
Finansiering og forsikring	237.120	426	382
Fast ejendom	128.107	1.267	48
Øvrige erhverv	236.902	1.575	319
I alt erhverv	2.033.082	9.423	-461
Private	2.509.249	12.864	-11.737
Total	4.542.331	22.287	-12.198

*Engagementer med pengeinstitutter er udeholdt af opgørelsen

**Udgiftsførte beløb består af årets ændring i forventningsbaserede nedskrivninger og hensættelser

Der kan ikke umiddelbart ske sammenligning af 2017 og 2018, da IFRS9 (forventningsbaserede nedskrivninger og hensættelser), som er implementeret via regnskabsbekendtgørelsen, er trådt i kraft pr. 1.1.2018, og medfører betydelige ændringer i nedskrivningsreglerne. IFRS9 erstatter gruppevis nedskrivninger og hensættelser.

Misligholdte og værdiforringede fordringer – og gruppevis vurderet pr. 31.12.2017:

Værdiforringede fordringer – Gruppevis vurderede

t.kr.	Værdiforringende fordringer	Nedskrivninger ultimo året	Udgiftsførte beløb i løbet af perioden*
	2017	2017	2017
Offentlige myndigheder	0	0	0
Erhverv	784.984	10.894	5
Private	1.359.753	6.301	196
Total	2.144.737	17.195	201

*Udgiftsførte beløb består af årets ændring i nedskrivninger.

Sparekassen har 99 pct. eksponering i Danmark og 1 pct. i udlandet, hvorfor der ikke laves en specifikation fordelt på geografiske områder.

Bevægelser på værdiforringede fordringer som følge af værdireguleringer og nedskrivninger pr. 31.12.2018

t.kr.	Nedskrivninger/hensættelser på udlån og garantidebitorer stadie 3, 2 og 1		Nedskrivninger/hensættelser på tilgodehavender hos kreditinstitutter og andre poster med kreditrisiko	
	Udlån	Garanti-debitorer	Udlån	Garanti-debitorer
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser primo på udlån og garantidebitorer	349.272	5.430	1.946	12
Nedskrivninger/hensættelser i årets løb	128.194	8.130	958	288
Tilbageførsel af tidligere nedskrivninger/hensættelser	130.001	2.345	1.073	12
Andre bevægelser	15.318			
Værdiregulering af overtagne aktiver	-4.794			
Endelig tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet/hensat	70.276			0
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser ultimo på udlån og garantidebitorer	287.713	11.215	1.831	288
Summen af udlån og garantidebitorer, hvorpå der er foretaget nedskrivninger/hensættelser (opgjort for nedskrivninger/hensættelser) - stadie 3	395.627	31.700	2.569.255	18.460

Bevægelser på værdiforringede fordringer som følge af værdireguleringer og nedskrivninger pr. 31.12.2017

t.kr.	Individuelle nedskrivninger/hensættelser		Gruppevise nedskrivninger/-hensættelser
	Udlån	Garanti-debitorer	Udlån
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser primo på udlån og garantidebitorer	272.984	9.470	16.994
Nedskrivninger/hensættelser i årets løb	81.461	12.206	1.957
Tilbageførsel af nedskrivninger/hensættelser foretaget i tidligere regnskabsår, hvor der ikke længere er objektiv indikation på værdiforringelse eller værdiforringelsen er reduceret	29.944	6.136	1.756
Andre bevægelser	2.302	0	0
Værdiregulering af overtagne aktiver	-564	0	0
Endelig tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet/hensat	33.754	0	0
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser ultimo på udlån og garantidebitorer	289.009	15.540	17.195
Summen af udlån og garanti-debitorer, hvorpå der er foretaget individuelle nedskrivninger/hensættelser (opgjort før nedskrivninger/hensættelser)	450.035	19.687	2.144.737

9. Behæftede og ubehæftede aktiver

I henhold til CRR artikel 433 skal alle pengeinstitutter afgive oplysninger om omfanget af behæftede og ubehæftede aktiver. Disse oplysninger skal indberettes til myndighederne hvert kvartal (Asset Encumbrance).

Sparekassen har meget få behæftede aktiver. Til sikkerhed for lånefacilitet i Nationalbanken er der deponeret obligationer eller indskudsbeviser. Disse skal dog ikke længere medtages i ovenstående indberetning. Sparekassen har ikke yderligere behæftede aktiver.

10. Anvendelse af ECAI'er

Frøs Sparekasse har udpeget Standard & Poor's Rating Services som kreditvurderingsbureau (ECAI). Sparekassen anvender SDC (datacentral), som modtager eksterne kreditvurderinger fra Standard & Poor's Rating Services via SIX Financial. Der foretages en løbende IT-opdatering af kreditvurderingerne fra Standard & Poor's Ratings Services.

SDC har konverteret Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklasser til kreditkvalitetstrin via Finanstilsynets konverteringstabel. Det enkelte kreditkvalitetstrin tilknyttes en vægt, som eksponeringerne på de enkelte kreditkvalitetstrin skal vægtes med ved opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer under standardmetoden for kreditrisiko i henhold til CRR artikel 111-134.

Tabellen nedenfor viser Finanstilsynets konvertering af Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklassers til kreditkvalitetstrin for eksponeringer mod erhvervsvirksomheder, institutter, centralregeringer og centralbanker.

Kreditkvalitets-trin	Standard & Poor's kreditvurderings-klasser	Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder (selskaber)	Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker
1	AAA til AA-	20 pct.	0 pct.
2	A+ til A-	50 pct.	20 pct.
3	BBB+ til BBB-	100 pct.	50 pct.
4	BB+ til BB-	100 pct.	100 pct.
5	B+ til B-	150 pct.	100 pct.
6	CCC+ og under	150 pct.	150 pct.

Eksponeringsklasser, hvor der anvendes kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services.

Eksponeringsklasse (i t.kr)	Eksponeringsværdi inden risikovægtning	Eksponeringsværdi efter vægtning med kreditkvalitetstrin
Centralregeringer eller centralbanker	1.441.241	-
Institutter	464.822	111.615
Andele eller aktier i CIU'er	34	-

I sparekassens kapitalgrundlag er der fratrukket eksponeringer mod den finansielle sektor på 107.277 t.kr.

11. Markedsrisiko

Skemaet nedenfor viser kapitalgrundlagskravene inden for markedsrisikoområdet.

Risikotype	Risiko-eksponeringer	Kapital-krav	Risiko-eksponeringer	Kapital-krav
t.kr.	2018		2017	
Gældsinstrumenter	364.246	29.140	354.234	28.339
Aktier	117.662	9.413	44.513	3.561
Valutaposition	66.139	5.291	100.488	8.039
Risikoeksponeringer med markedsrisiko	548.047	43.844	499.235	39.939

12. Operationel risiko

Sparekassen er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici som er: ”Risiko for tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedure, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusiv retslige risici”.

For at reducere risikoen for at der sker operationelle hændelser med væsentlige tab til følge, overvåger og styrer sparekassen de operationelle risici. Der er primært fokus på de største risici med store potentielle tab.

Sparekassen anvender basisindikatormetoden til opgørelse af kapitalgrundlagskravet til de operationelle risici. I 2018 udgør den operationelle risiko 13,4 pct. af den samlede risikoeksponering og udgør ultimo 2018 492.706 t.kr., hvilket giver et kapitalkrav på 39.416 t.kr. Sparekassen gennemfører løbende en vurdering af kapitalkravet til de operationelle risici. Såfremt kapitalkravet vurderes at være højere end nævnt ovenfor vil der blive taget højde herfor under sparekassens opgørelse af solvensbehovet.

13. Eksponering i aktier mv, udenfor handelsbeholdningen

Sparekassen har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektorselskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning indenfor realkredit, betalingsformidling, it, investeringsforeninger m.v. Sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en deltagelse i disse sektorselskaber anses for nødvendig for at drive et lokalt pengeinstitut. Aktierne betragtes derfor som værende udenfor handelsbeholdningen.

I flere af sektorselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandele hele tiden afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. De løbende omfordelinger udgør i helt overvejende grad de handler, der gennemføres med selskabernes aktier. Dermed betragtes omfordelingerne som det primære marked for aktierne. Dagsværdien

fastsættes derfor som omfordelingskursen (typisk indre værdi), og aktierne indgår som niveau 2-input (observerbare priser). Sparekassen regulerer på den baggrund den bogførte værdi af disse aktier kvartalsvist, halvårligt eller helårligt - afhængigt af hyppigheden af nye informationer fra det enkelte sektorselskab. Den løbende regulering bogføres i henhold til reglerne over resultatopgørelsen.

For øvrige noterede aktier i sektorejede selskaber, hvor observerbare input ikke umiddelbart er tilgængelige, er værdiansættelsen forbundet med skøn, hvori indgår oplysninger fra selskabernes regnskaber, erfaringer fra handler med aktier i de pågældende selskaber samt input fra kvalificeret ekstern part. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne i disse selskaber tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Herudover har sparekassen mindre beholdninger af noterede aktier, der er erhvervet som et led i at understøtte erhvervsfremme i lokalområdet. Sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier, hvorfor disse anses som værende udenfor handelsbeholdningen. Disse aktier værdiansættes efter samme principper, som er gældende for aktier i sektorejede selskaber.

Aktier udenfor handelsbeholdningen (i t.kr)

t.kr	2018	2017
Primo beholdning	186.331	172.137
Tilgang ved køb	710	2.060
Tilgang ved omklassificering	-	-
Urealiseret gevinst/tab	17.624	13.458
Realiseret gevinst/ tab	199	-
Afgang ved salg	4.683	1.324
Ultimo beholdning	200.181	186.331

Som følge af, at urealiserede gevinster/tab indgår i resultatopgørelsen medregnes de også i kernekapitalen.

En ændring på 10 pct. af den opgjorte markedsværdi på aktier udenfor handelsbeholdningen vil påvirke resultatet før skat med 20.018 t.kr.

14. Renterisiko i positioner udenfor handelsbeholdningen

Renterisikoen opgøres som tab/gevinst, som sparekassen vil få ved en rentestigning på 1 procentpoint. Sparekassens renterisiko uden for handelsbeholdningen består primært af renterisiko på fastforrentede ud- og indlån.

Renterisikoen beregnes på baggrund af varighedsmål, defineret som en generel ændring i renten på 1 procentpoint (standard rentechok). Renterisikoen opgøres løbende via sparekassens risikostyringssystemer. Pr. 31. december 2018 er den samlede renterisiko uden for handelsbeholdningen opgjort til t.kr. 509.

I sparekassens solvensbehovsproces vurderes yderligere, om sparekassens samlede renterisiko medfører, at der skal afsættes yderligere kapital. Renterisikoen uden for handelsbeholdningen stresses i disse beregninger med en renteændring på minus 0,68 procentpoint kombineret med en parallelforskydning af rentekurven. Beregningen viser, at sparekassen skal afsætte t.kr. 1.017 for renterisiko uden for handelsbeholdningen og t.kr. 8.891 for kreditspændrisiko indenfor handelsbeholdningen i det individuelle solvensbehov.

15. Aflønningspolitik

Sparekassens bestyrelse har vedtaget en lønpolitik for sparekassen, som er godkendt af repræsentantskabet. Sparekassen udbetaler ikke variable løndelev til bestyrelse, direktion eller væsentlige risikotagere.

Sparekassen har ved udformningen af lønpolitikken ønsket at fremme en lønpraksis, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring, som ikke tilskynder til overdreven risikotagning, og som er i overensstemmelse med sparekassens forretningsstrategi, værdier og langsigtede mål, herunder en holdbar forretningsmodel.

Aflønningsudvalget består af den samlede bestyrelse. Udvalget har i 2018 afholdt 1 møde vedrørende aflønningspolitik.

Der henvises til årsrapporten 2018 note 5, hvor kvantitative oplysninger om aflønning og fordeling af lønsum oplyses. Ingen personer i sparekassen har en løn på over 1 mio. euro i regnskabsåret.

16. Gearing

Med CRR-forordningen introduceres gearingsgraden, som er et risikoneutralt mål for, hvor stor den regnskabsmæssige gearing må være. Gearingsgraden beregnes som kernekapital sat i forhold til sparekassens uvægtede eksponeringer.

På nuværende tidspunkt er der ikke fastsat et lovkrav om en maksimal gearingsgrad, men i EU-kommissionens forslag til revision af CRR og CRD IV stilles der forslag om indførelse af et gearingskrav for alle institutter på 3 pct., svarende til en maksimal gearing på 33 gange sparekassens kernekapital.

Sparekassen overholder dette krav, idet sparekassens gearingsgrad ultimo 2018 er opgjort til 6,2 pct.

I skemaet nedenfor findes supplerende oplysninger om gearingsgraden i den detaljeringsgrad, som kræves offentliggjort i henhold til CRR-forordningen og tilhørende tekniske standarder.

Skema LRSum: Afstemning mellem regnskabsmæssige aktiver og gearingsrelevante eksponeringer		Beløb t.kr.
1	Samlede aktiver, jf. de offentlige regnskaber	6.943.044
2	Justering for enheder, der er konsolideret med henblik på regnskabsførelse, men som ikke er omfattet af den lovbestemte konsolideringsramme	-
3	(Justering for omsætningsaktiver, der er opført på balancen i henhold til de gældende regnskabsregler, men er udeladt af det samlede eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden i henhold til artikel 429, stk. 13, i forordning (EU) nr. 575/2013))	-
4	Justeringer for afledte finansielle instrumenter	-
5	Justeringer for værdipapirfinansieringstransaktioner "SFTs"	-
6	Justeringer for ikke balanceførte poster (dvs konvertering af ikke balanceførte eksponeringer til kreditækvivalente beløb)	1.254.489
EU-6a	(Justeringer for koncerninterne eksponeringer, der er udeladt af det samlede eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden i henhold til artikel 429, stk. 7, i forordning (EU) nr. 575/2013)	-
Eu-6b	(Justeringer for eksponeringer, der er udeladt af det samlede eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden i henhold til artikel 429, stk. 14, i forordning (EU) nr. 575/2013)	-
7	Andre justeringer	-147.706
8	Samlet eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden	8.049.827
Skema LRCom: Oplysninger om gearingsgrad - fælles regler		Gearingsrelevante eksponeringer, jf. CRR
Balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater og SFT'er)		
1	Balanceførte poster (ekskl. derivater, SFT'er og omsætningsaktiver, men inkl. sikkerhedsstillelse)	6.939.750
2	(Værdien af aktiver fratrukket ved opgørelsen af kernekapital)	-147.706
3	Samlede balanceførte eksponeringer (bortset fra derivater, SFT'er og omsætningsaktiver (Summen af række 1 og 2))	6.792.044
Derivateksponeringer		
4	Genanskaffelsesomkostninger i forbindelse med alle derivattransaktioner (dvs. fratrukket godkendt variationsmargen modtaget kontant)	-
5	Tillægsbeløb for potentiel fremtidig eksponering i forbindelse med alle derivattransaktioner (markedsværdimetoden)	2.969
EU-5a	Eksponering bestemt efter den oprindelige eksponeringsmetode	-
6	Gross-up for sikkerhedsstillelse i forbindelse med derivatkontrakter, hvis fratrukket i de balanceførte aktiver i henhold til de gældende regnskabsregler	-
7	(Fradrag for aktiver i form af fordringer for variationsmargen udbetalt kontant i forbindelse med derivattransaktioner)	-
8	(Ikke medregnet CCP-element af kundeclearede handelseksponeringer)	-
9	Justeret faktisk notionel værdi af solgte kreditderivater	-
10	(Justerede faktiske notionelle værdijusteringer og fradrag af tillæg for solgte kreditderivater)	-
11	Samlede derivateksponeringer (summen af række 4-10)	2.969

Securities Financing transaction (SFT)-eksponeringer		
12	Bruttoaktiver, der er indgået i SFT'er (uden netting), efter justering for regnskabsmæssige transaktioner vedrørende salg	0
13	(Kontantgæld og kontantfordringer (nettede beløb) hidrørende fra bruttoaktiver, der er indgået i SFT'er)	0
14	Eksponeringer mod modparts-kreditrisiko for SFT-aktiver	0
EU-14a	Undtagelse for SFT'er: Eksponering mod modparts-kreditrisiko, jf. artikel 429 b, stk. 4, og artikel 222 i forordning (EU) nr. 575/2013	0
15	Eksponeringer i forbindelse med agenttransaktioner	0
EU-15a	(Ikke medregnet CCP-element af kundeclearet SFT-eksponering)	0
16	Samlede eksponeringer mod værdipapirfinansieringstransaktioner (summen af række 12-15a)	0
Andre ikke balanceførte eksponeringer		
17	Ikke balanceførte eksponeringer til den notionelle bruttoværdi	2.293.309
18	(Justeringer for konvertering til kreditækvivalente beløb)	-1.038.820
19	Andre ikke balanceførte eksponeringer (summen af række 17 og 18)	1.254.489
(Balanceførte og ikke balanceførte eksponeringer, som i overensstemmelse med art. 429, stk. 7 og 14, i forordning (EU) nr. 575/2013 ikke er medregnet)		
EU-19a	(Balanceførte og ikke balanceførte koncerninterne eksponeringer (individuel grundlag), som i overensstemmelse med art. 429, stk. 7, i forordning (EU) nr. 575/2013 ikke er medregnet)	0
EU-19b	(Balanceførte og ikke balanceførte eksponeringer, som i overensstemmelse med art. 429, stk. 14, i forordning (EU) nr. 575/2013 ikke er medregnet)	0
Kapitaleksponering og samlet eksponeringsmål		
20	Kernekapital	498.655
21	Samlet eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden (summen af række 3, 11, 16, 19, EU-19a og EU-19b)	8.049.502
Gearingsgrad		
22	Gearingsgrad	6,19
EU-23	Valg af overgangsordninger for definitionen af kapitalmålet	0
EU-24	Omsætningsaktiver, som i henhold til art. 429, stk. 11, i forordning (EU) nr. 575/2013 ikke længere indregnes	0
Skema LRSpl: Opdeling af balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater, SFT'er og ikke medregnede eksponeringer)		
		Gearingsrelevante eksponeringer, jf. CRR
EU-1	Samlede balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater, SFT'er og ikke medregnede eksponeringer), herunder:	6.939.750
EU-2	Eksponeringer i handelsbeholdningen	1.380.632
EU-3	Eksponeringer uden for handelsbeholdningen, herunder:	5.559.118
EU-4	Særligt dækkede obligationer og særligt dækkede realkreditobligationer	
EU-5	Eksponeringer, der behandles som eksponeringer mod stater	1.441.241
EU-6	Eksponeringer mod regionale myndigheder, multilaterale udviklingsbanker, internationale organisationer og offentlige enheder, der ikke behandles som stater	-
EU-7	Institutter	124.263
EU-8	Eksponeringer, for hvilke der er stillet sikkerhed i form af pant i fast ejendom	335.116
EU-9	Detalleksponeringer	1.741.837
EU-10	Selskaber	322.551
EU-11	Eksponeringer ved misligholdelse	141.186
EU-12	Andre eksponeringer (f.eks. aktieeksponeringer, securitiseringer og andre aktiver, der ikke er gældsforpligtelser)	1.452.924

Skema LRQua: Fritekstboks til oplysninger om kvalitative elementer		
Række		Fritekst
1	Beskrivelse af proceduren for styring af risikoen for overdreven gearing	Frøs Sparekasse skal tage højde for overdreven gearingsrisiko og sikre identifikation, styring og overvågning af gearingsrisici. Til brug herfor beregnes gearingsgraden kvartalsvis og rapporteres til bestyrelsen. Frøs har ingen planer for vækst, tilkøb m.v. der kan medfører en gearingsrisiko. Ligeledes forventer vi løbende at kunne generere overskud og tiltrække garantkapital efterhånden, som vores balance vokser. Gearingsgraden forventes derfor at ligge på et tilsvarende niveau fremover.
2	Beskrivelse af de faktorer, der har haft en indflydelse på gearingsgraden i den periode, som den offentlige gearingsgrad vedrører	Balancen har været stabil i 2018 og forventes også fremadrettet at være det. Gearingsgraden er ultimo 2018 påvirket positivt af en forøget kernekapital.

Frøs Sparekasse kan anse gearing som et mindre væsentligt risikoområde, jf. afsnit 5.1 ICAAP afsnittet: Gearing.

Med det formål at imødegå risikoen for overdrevet gearing har sparekassen fastsat procedurer og metoder til identifikation, styring og overvågning af sparekassens gearingsrisiko. Bestyrelsen har endvidere i sparekassens genopretningsplan fastsat en tærskelværdi for gearingsgraden, ligesom det er specificeret, hvilke tiltag der skal iværksættes, såfremt gearingsgraden falder til et niveau under den fastsatte tærskelværdi.

17. Kreditreduktionsteknikker

Frøs Sparekasse anvender hverken balanceført netting eller netting under strengen.

Et væsentligt element i styringen af sparekassens kreditrisiko er at reducere risikoen i de enkelte eksponeringer ved at tage pant i sikkerheder.

De hyppigst forekommende former for pantsætning er pant i fast ejendom, køretøjer, andet materiel og i finansielle aktiver i form af aktier, obligationer og investeringsbeviser.

Sparekassen har via sine politikker og forretningsgange omkring sikkerhedsstillelser prioriteret at modtage finansiell sikkerhedsstillelse inden for følgende hovedkategorier:

- Indlånsmidler
- Obligationer og gældsinstrumenter.
- Aktier
- Investeringsforeningsbeviser

Sparekassens kreditpolitik og forretningsgange sikrer en løbende overvågning af sikkerhedernes værdier, og at værdiansættelsen af sikkerhederne foretages under hensyntagen til sikkerhedernes realisationsværdier.

Sparekassen har således faste procedurer for forvaltning og værdiansættelse af de finansielle sikkerheder, der medfører, at sparekassen har en forsvarlig kreditbeskyttelse af sine udlån. De pågældende procedurer er en integreret del af den almindelige risikoovervågning, der foretages i sparekassens kreditafdeling. Sparekassens aftaler med kunderne om sikkerhedsstillelse sikrer, at sparekassen har adgang til at realisere ejendomme, andet materiel og værdipapirer, såfremt kunderne ikke opfylder sine betalingsforpligtelser over for sparekassen.

Herudover modtager sparekassen garantier og kautioner for nogle af eksponeringerne. Garantierne har et beskedent omfang og udstedes af følgende typer modparter:

- Centralregeringer
- Regionale og lokale myndigheder
- Kreditinstitutter

Sparekassen anvender den udbyggede metode som kreditrisikoreducerende teknik ved opgørelsen af kapitalprocenten. Dette medfører, at sparekassen kan reducere kapitalbelastningen af en eksponering, når der tages pant i visse finansielle sikkerheder.

I CRR er det anført, hvilke finansielle sikkerheder sparekassen kan anvende under den udbyggede kreditrisikoreducerende metode. I den forbindelse skal det bemærkes, at der kun kan anvendes finansielle sikkerheder, som er udstedt af en virksomhed eller et land med en særlig god rating.

I sparekassens aftaler for investeringskreditter gælder der visse krav til spredning af investeringer, hvorfor der ligeledes vil være en spredning i kreditrisikokoncentrationen vedrørende finansielle sikkerheder.

Sparekassen anvender i overensstemmelse med reglerne i CRR finansielle sikkerheder og garantier til afdækning af kreditrisikoen. Skemaet nedenfor viser i hvilken udstrækning sparekassens eksponeringer er dækket af finansiell sikkerhedsstillelse og garantier, som giver solvenslettelse i henhold til regler i CRR.

Finansielle sikkerheder og garantier fordelt på eksponeringsklasser

	Krediteksponering	Sikkerhedens værdi	Garantier	Krediteksponering	Sikkerhedens værdi	Garantier
t.kr.	2018			2017		
Selskaber	424.183	778	14.484	252.678	847	6.987
Detail	3.265.153	19.669	141.855	3.080.557	18.626	145.498
Misligholdelse	182.324	365	18.008	235.834	497	18.999
Højrisiko	64.389	2.287	560	40.104	0	501

En stor del af sparekassens erhvervseksponeringer er mod små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Ultimo 2018 udgjorde eksponeringen mod SMV'er 19,7 pct. af den samlede eksponering, mod 18 pct. i 2017.

Krediteksponeringer mod SMV

	2018		2017	
Samlet krediteksponering efter værdjusteringer og nedskrivninger i t.kr.	Ultimo år	Heraf mod SMV	Ultimo år	Heraf mod SMV
Centralregeringer eller centralbanker	1.441.241		727.988	
Institutter	307.837		955.360	
Selskaber	424.183	389.485	252.678	173.266
Detail	3.265.153	1.068.938	3.081.729	1.019.541
Sikret med pant i fast ejendom	720.001	62.329	560.787	72.941
Misligholdelse	182.324		234.662	
Særlig høj risiko	64.388		40.104	
Kollektive investeringsordninger	34		34	
Aktier	80.922		102.159	
Andre poster	1.220.164		1.115.091	
	7.706.247	1.520.752	7.070.592	1.265.748